NN 86/2021 (30.7.2021.), Uredba o graničnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima koji se koriste u graditeljstvu i proizvodima za završnu obradu vozila

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

1586

Na temelju članka 48. stavka 1. Zakona o zaštiti zraka (»Narodne novine«, broj 127/19.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 29. srpnja 2021. donijela

UREDBU

O GRANIČNIM VRIJEDNOSTIMA SADRŽAJA HLAPIVIH ORGANSKIH SPOJEVA U ODREĐENIM BOJAMA I LAKOVIMA KOJI SE KORISTE U GRADITELJSTVU I PROIZVODIMA ZA ZAVRŠNU OBRADU VOZILA

Članak 1.

Ovom se Uredbom propisuju granične vrijednosti sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima koji se koriste u graditeljstvu i proizvodima za završnu obradu vozila koji se smiju stavljati na tržište odnosno na raspolaganje na tržištu, način utvrđivanja i praćenja kvalitete proizvoda, način dokazivanja sukladnosti, naziv i označivanje proizvoda, način i rok dostave izvješća o kvaliteti proizvoda tijelu državne uprave nadležnom za zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Članak 2.

Ovom Uredbom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva 2004/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o ograničavanju emisija hlapivih organskih spojeva nastalih upotrebom organskih otapala u određenim bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila, te o izmjeni Direktive 1999/13/EZ (SL L 143, 30. 4. 2004.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom Komisije 2010/79/EU od 19. studenoga 2010. o prilagodbi tehničkom napretku Priloga III. Direktivi 2004/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o ograničavanju emisija hlapivih organskih spojeva (SL L 304, 20. 11. 2010.).

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi u ovoj Uredbi imaju sljedeće značenje:

1. *boje i lakovi* su premazi, isključujući aerosole, a uključujući sva organska otapala ili pripravke koji sadrže organska otapala potrebna za njegovu pravilnu primjenu, koji se koriste u graditeljstvu za dobivanje filma koji ima dekorativni, zaštitni ili drugi funkcionalni učinak na površinu zgrada, njihove ukrase i armature i na uz njih vezane konstrukcije, u dekorativne, funkcionalne i zaštitne svrhe

2. *film* je neprekidni sloj koji nastaje nanošenjem jednog ili više slojeva premaza na podlogu

3. *hlapivi organski spoj (u daljnjem tekstu: HOS)* je svaki organski spoj čija je početna točka vrelišta niža ili jednaka 250 °C, izmjerena pri standardnom tlaku od 101,3 kPa

4. *organsko otapalo* je bilo koji HOS koji se sam ili u kombinaciji s drugim agensima upotrebljava za otapanje sirovina, proizvoda ili otpadnih materijala, ili se upotrebljava kao sredstvo za čišćenje koje otapa onečišćujuće tvari, ili kao disperzivno sredstvo, ili kao sredstvo za podešavanje viskoziteta ili površinske napetosti, kao plastifikator ili kao konzervans

5. *organski spoj* je spoj koji u sebi sadrži najmanje ugljik i jedan ili više sljedećih elemenata: vodik, kisik, sumpor, fosfor, silicij, dušik ili halogen, izuzimajući ugljikove okside, anorganske karbonate i bikarbonate

6. *premaz* je svaka smjesa, uključujući sva organska otapala ili pripravke koji sadrže organska otapala potrebna za njegovu pravilnu primjenu, koji se koristi za dobivanje filma koji ima dekorativni, zaštitni ili drugi funkcionalni učinak na površinu

7. *premazi na bazi otapala (u daljnjem tekstu: OP)* su premazi čija se viskoznost podešava pomoću organskog otapala

8. *proizvodi za završnu obradu vozila* su proizvodi namijenjeni za postizanje estetskog efekta kada se nanose na posebno pripremljene, prethodno obojene supstrate ili temeljne premaze i naknadno se, tijekom sušenja, obrađuju različitim alatima; namijenjeni su za zaštitno bojenje cestovnih vozila sukladno propisima kojima se uređuje homologacija, ili za dio njih, u sklopu popravka, konzerviranja ili dekoracije vozila izvan proizvodnih pogona

9. *proizvođač* je svaka pravna ili fizička osoba – obrtnik koja proizvodi ili za koju se proizvode boje i lakovi koji se koriste u graditeljstvu i/ili proizvodi za završnu obradu vozila i stavlja ih na tržište pod svojim imenom ili trgovačkim znakom

10. *sadržaj HOS-eva* je masa HOS-eva, izražena u gramima po litri (g/l), u proizvodu koji je spreman za uporabu. Masa HOS-eva u danom proizvodu koji kemijski reagira tijekom sušenja stvarajući dio premaza ne smatra se dijelom sadržaja HOS-a

11. *smjesa* je smjesa ili otopina koja se sastoji od dviju ili više tvari

12. *trgovac* je svaka pravna ili fizička osoba – obrtnik različita od proizvođača i/ili uvoznika proizvoda i kada proizvođač ili uvoznik nemaju sjedište u Republici Hrvatskoj, osoba koja stavlja na raspolaganje na tržište i koja je odgovorna osigurati da su određene boje i lakovi koji se koriste u graditeljstvu i proizvodi za završnu obradu vozila, označeni u skladu s ovom Uredbom. U smislu ove Uredbe trgovac se smatra distributerom sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita zraka

13. *trgovina na malo* je kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima sukladno zakonu kojim se uređuje trgovina

14. *trgovina na veliko* je kupnja robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima, odnosno drugim pravnim ili fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu ili zakonom određenu djelatnost sukladno zakonu kojim se uređuje trgovina

15. *tvari* su bilo koji kemijski element i njegovi spojevi u prirodnom obliku ili industrijski proizvedeni, u krutom, tekućem ili plinovitom stanju

16. *uvoznik* je svaka pravna ili fizička osoba s poslovnim nastanom u Europskoj uniji koja na tržište Europske unije stavlja boje i lakove i/ili proizvode za završnu obradu vozila iz treće zemlje

17 *vodeni premazi (u daljnjem tekstu: VP)* su premazi čija se viskoznost podešava pomoću vode

(2) Osim pojmova iz stavka 1. ovoga članka, pojedini pojmovi koji se koriste u ovoj Uredbi sukladni su pojmovima utvrđenima u zakonu kojim se uređuje zaštita zraka.

Članak 4.

Boje i lakovi koji se primjenjuju u graditeljstvu, odnosno koji se nanose na zgrade, njihove ukrase i armature i na uz njih vezane konstrukcije, u dekorativne, funkcionalne i zaštitne svrhe razvrstavaju se u sljedeće potkategorije:

a) *mat premazi za unutarnje zidove i stropove* su premazi namijenjeni za nanošenje na unutarnje zidove i stropove, sa stupnjem sjaja < 25@60°

b) *sjajni premazi za unutarnje zidove i stropove* su premazi namijenjeni za nanošenje na unutarnje zidove i stropove, sa stupnjem sjaja > 25@60°

c) *premazi za vanjske zidove od mineralnih supstrata* su premazi namijenjeni za nanošenje na zidane, ciglene i ožbukane zidove

d) *boje za unutarnje / vanjsko ukrašavanje i premazivanje drveta, metala ili plastike* su premazi namijenjeni za nanošenje u svrhu ukrašavanja i oblaganja, koji stvaraju neprozirni film. Ti su premazi namijenjeni za drvene, metalne ili plastične podloge i uključuju temeljne premaze i međupremaze

e) *lakovi i lazure za unutarnje i vanjsko uređenje* su premazi namijenjeni za uređivanje, koji stvaraju prozirni ili poluprozirni film za ukrašavanje i zaštitu drveta, metala i plastike te uključuju i neprozirne/pokrivne boje za drvo koje su premazi koji stvaraju neprozirni film za ukrašavanje i zaštitu drveta od propadanja zbog vremenskih utjecaja, definirani u normi HRN EN 927-1 u okviru kategorije polustabilnih proizvoda

f) *tankoslojne lazure za drvo* su boje koje stvaraju jako / vrlo tanki film čija je srednja debljina, u skladu s normom HRN EN 927-1, manja od 5 µm kada se testiraju prema metodi 5A iz norme HRN ISO 2808

g) *temeljni premazi* su premazi s impregnirajućim ili izolirajućim svojstvima namijenjeni za nanošenje na drvo, zidove i stropove

h) *vezujući temeljni premazi* su premazi koji su namijenjeni za učvršćivanje labavo vezanih čestica podloge ili da bi je učinili nepropusnim i/ili za zaštitu drveta od gljivica

i) *jednokomponentni funkcionalni premazi* su funkcionalni premazi na bazi materijala koji stvaraju film. Namijenjeni su za uporabu u slučajevima gdje se zahtijevaju posebna funkcionalna svojstva, kao temeljni i završni premazi za plastiku, temeljni premazi za željezne podloge, temeljni premazi za reaktivne metale kao što su cink i aluminij, antikorozivni završni premazi, podni premazi koji uključuju premaze za drvene i cementne podove, kao i premazi koji su otporni na pisanje grafita, koji inhibiraju gorenje i koji su u skladu s higijenskim normama koje se primjenjuju u industriji hrane i pića ili u zdravstvu

j) *dvokomponentni funkcionalni premazi* su premazi iste namjene kao i jednokomponentni funkcionalni premazi, ali s drugom komponentom (npr. tercijarnim aminima) koja se dodaje prije upotrebe

k) *višebojni premazi* su premazi namijenjeni za stvaranje dvobojnog ili višebojnog učinka već nakon prvog nanošenja

l) *dekorativni premazi* su premazi koji su namijenjeni za postizanje posebnog estetskog učinka kad se nanesu na posebno pripremljene, prethodno obojene podloge ili temeljne premaze i naknadno se, tijekom sušenja, obrađuju različitim alatima.

Članak 5.

Proizvodi za završnu obradu vozila razvrstavaju se u sljedeće potkategorije:

1. *proizvodi za pripremu i čišćenje* su proizvodi namijenjeni za skidanje starih premaza i hrđe, mehanički ili kemijski, ili za pripremu nanošenja novih premaza:

a) *proizvodi za pripremu* uključuju sredstva za pranje (proizvode namijenjene za pranje pištolja za raspršivanje i druge opreme), za skidanje boje, odmašćivače (uključujući antistatične vrste za plastiku) i za skidanje silikona

b) *sredstva za pretpranje* su proizvodi za pranje koji su namijenjeni za skidanje onečišćenja s površine tijekom pripreme za nanošenje slojeva materijala i neposredno prije njihovoga nanošenja

2. grubi kit / zapunjač je gusta smjesa namijenjena za ispunjavanje dubokih neravnina na površini, prije nanošenja završne podloge/finog kita

3. *temelj* je premaz koji je namijenjen za izravno nanošenje na goli / nezaštićeni metal ili na postojeću završnu prevlaku kao antikorozivna zaštita prije nanošenja kita:

a) *fini kit / zapunjač* je premaz koji se nanosi neposredno prije završnog sloja, koji osigurava otpornost na hrđu, prianjanje završnog sloja i ispunjavajući sitne površinske neravnine, omogućuje stvaranje glatke površine završnog sloja

b) *opći temelj za metal* znači premaze koji se nanose kao temeljni premazi, kao što su premazi za poboljšanje prianjanja, nepropusni premazi, fini kitovi / zapunjači, podloge, plastični temeljni premazi, kitovi koji se nanose mokro – na mokro, kitovi bez pijeska i kitovi za raspršivanje

c) *reaktivni temelji* su sredstva koja sadrže najmanje 0,5% masenog udjela fosforne kiseline, koji se izravno nanose na gole metalne površine i osiguravaju otpornost na hrđu i prianjanje sljedećeg sloja; sredstva koja se koriste kao podloga za zavarivanje; i otopine za izjedanje za galvanizirane i pocinčane površine

4. *završni premaz* je svaki pigmentirani premaz koji se nanosi kao jednoslojna ili višeslojna baza koja osigurava sjaj i izdržljivost. Ovaj pojam uključuje sve proizvode koji se koriste kao osnovni premazi i prozirni premazi:

a) *osnovni sloj* je pigmentirani premaz koji daje boju i proizvodi bilo kakav optički učinak, ali ne i sjaj ili površinsku otpornost višeslojnog sustava

b) *prozirni sloj* je prozirni premaz koji osigurava konačni sjaj i otpornost višeslojnog sustava

5. specijalni završni proizvodi su premazi koji se nanose u jednom sloju kao završni premazi kad se traže posebna svojstva kao što je metalni ili biserni sjaj, kao visoko-funkcionalni obojeni i prozirni premazi (na primjer premazi otporni na grebanje i fluorirani prozirni premazi), zrcalni osnovni premazi, teksturni završni premazi (npr. koji proizvode učinak udarca čekićem), protuklizni premazi, nepropusni premazi za dno karoserije, premazi otporni na udarac, unutarnji završni premazi i aerosoli.

Članak 6.

(1) Granične vrijednosti sadržaja HOS-eva u bojama i lakovima iz članka 4. ove Uredbe koji se stavljaju na tržište odnosno na raspolaganje na tržištu propisane su u Prilogu 1. dijelu A ove Uredbe.

(2) Granične vrijednosti sadržaja HOS-eva u proizvodima za završnu obradu vozila iz članka 5. ove Uredbe koji se stavljaju na tržište odnosno na raspolaganje na tržištu propisane su u Prilogu 1. dijelu B ove Uredbe.

(3) Za proizvode iz članaka 4. i 5. ove Uredbe kojima se moraju dodavati otapala / razrjeđivači kako bi bili spremni za uporabu, propisane granične vrijednosti iz Priloga 1. ove Uredbe primjenjuju se na sadržaj HOS-eva kad je proizvod spreman za uporabu.

(4) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne primjenjuju se na proizvode za isključivu upotrebu u postrojenjima i radnim površinama gdje se obavljaju aktivnosti u kojima se koriste HOS-evi u skladu s posebnim propisom kojim se propisuju granične vrijednosti emisija onečišćujućih tvari iz nepokretnih izvora.

Članak 7.

(1) Proizvodi koji se koriste za aktivnosti iz članka 6. stavka 4. ove Uredbe mogu se kupovati isključivo u trgovinama na veliko uz izdavanje R-1 računa na kojem mora biti upisana tvrtka operatera.

(2) Proizvodi koji su u skladu s propisanim graničnim vrijednostima sadržaja HOS-eva iz Priloga 1. ove Uredbe mogu se prodavati u trgovinama na veliko i trgovinama na malo.

Članak 8.

(1) Iznimno od članka 6. stavaka 1., 2. i 3. ove Uredbe, u svrhu održavanja i / ili obnove građevine i starodobnog vozila – *oldtimer* koja su zaštićena kulturna dobra, pravna i fizička osoba koja je vlasnik ili nositelj prava nad takvom građevinom i vlasnik takvog vozila, odnosno njihov opunomoćenik, može kupiti i koristiti proizvode iz članaka 4. i 5. ove Uredbe koji odstupaju od graničnih vrijednosti sadržaja HOS-eva propisanih u Prilogu 1. ove Uredbe.

(2) Pravna i fizička osoba koja je vlasnik ili nositelj prava nad građevinom i / ili vlasnik vozila iz stavka 1. ovoga članka, odnosno njihov opunomoćenik, obavještava Ministarstvo o prodajnom mjestu te vrsti i količini proizvoda izraženoj u kg ili l iz članaka 4. ili 5. ove Uredbe koja je kupljena i iskorištena za potrebe održavanja i / ili obnovu građevina i starodobnog vozila koja su zaštićena kulturna dobra.

(3) Obavijest iz stavka 2. ovoga članka dostavlja se Ministarstvu u roku od 30 dana od dana kupnje proizvoda iz članaka 4. i 5. ove Uredbe.

(4) Proizvodi iz stavka 1. ovoga članka za koje je Ministarstvu dostavljena obavijest mogu se kupovati isključivo u trgovinama na veliko.

Članak 9.

Operateri koji obavljaju premazivanje cestovnih vozila, ili nekog njihovog dijela, koje se obavlja u okviru popravka, zaštite ili ukrašavanja vozila izvan industrijske proizvodnje vozila, dužni su koristiti proizvode za završnu obradu vozila iz članka 5. ove Uredbe kao mjeru za smanjivanje emisija onečišćujućih tvari u zrak.

Članak 10.

(1) Proizvođač, uvoznik i distributer dužni su osigurati da su proizvodi iz članaka 4. i 5. ove Uredbe prilikom stavljanja na tržište odnosno stavljanja na raspolaganje na tržištu označeni oznakom na hrvatskom jeziku.

(2) Oznaka iz stavka 1. ovoga članka sadrži:

– propisane granične vrijednosti sadržaja HOS-eva u g/l za potkategoriju proizvoda iz Priloga 1. ove Uredbe kao i oznaku potkategorije te

– maksimalni sadržaj HOS-eva u g/l proizvoda pripremljenoga za uporabu.

(3) Prikaz oznake iz stavka 1. ovoga članka propisan je u Prilogu 2. ove Uredbe.

(4) Veličina oznake iz stavka 1. ovoga članka ovisi o veličini ambalaže proizvoda na koji se stavlja i mora biti čitljiva.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, proizvodi koji se koriste za aktivnosti iz članka 6. stavka 4. ove Uredbe moraju sadržavati oznaku »samo za profesionalnu uporabu«.

Članak 11.

(1) Utvrđivanje kvalitete proizvoda iz članaka 4. i 5. ove Uredbe obavlja proizvođač primjenom metoda koje su propisane u Prilogu 3. ove Uredbe.

(2) Za provjeru sukladnosti proizvoda s graničnim vrijednostima sadržaja HOS-eva iz Priloga 1. ove Uredbe i ispitivanja sadržaja HOS-eva za nove proizvode koji do sada nisu bili ispitani koriste se metode koje su propisane u Prilogu 3. ove Uredbe.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, za proizvode koji se koriste za aktivnosti iz članka 6. stavka 4. ove Uredbe ne provodi se utvrđivanje kvalitete.

Članak 12.

(1) Na temelju rezultata utvrđivanja kvalitete proizvoda iz članka 11. ove Uredbe proizvođač je dužan izraditi izvješće o ispitivanju proizvoda s graničnim vrijednostima sadržaja HOS-eva iz Priloga 1. ove Uredbe za koje odgovara.

(2) Ako dođe do promjene procesa proizvodnje proizvoda iz članaka 4. i 5. ove Uredbe, odnosno do promjene recepture proizvoda, a koja može utjecati na propisane granične vrijednosti sadržaja HOS-eva u proizvodu mora se obaviti novi postupak utvrđivanja kvalitete proizvoda.